

Rekenkamer Weert

Rapport over de mate waarin de gemeente Weert voldoet aan de landelijke kwaliteitscriteria voor haar taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

2 februari 2015

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
1. Inleiding	4
2. Achtergrond en aanleiding van het onderzoek	5
3. Bevindingen aan de hand van de onderzoeksvragen	7
4. Conclusies en aanbevelingen	22
4.1 Conclusies	22
4.2 Aanbevelingen	24
Bestuurlijke reactie van het College	26
Nawoord Rekenkamer (reactie op bestuurlijke reactie College)	30
Bijlage 1: Normenkader	32
Bijlage 2: Geraadpleegde documenten	33
Bijlage 3: Resultaat toets kritieke massa criteria voor gemeente Weert	34

Voorwoord

Dit onderzoek kende door verschillende omstandigheden een langere doorlooptijd dan door de Rekenkamer en de gemeente Weert gewenst. In de tussentijd hebben ontwikkelingen in de wetgeving van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) plaatsgevonden waardoor de kwaliteitscriteria VTH niet per 1-1-2015 zijn ingevoerd wat oorspronkelijk wel de bedoeling was. Hierdoor heeft de gemeente Weert meer tijd gekregen om zich voor te bereiden op de toekomst en zijn er diverse inhaalslagen door de organisatie en door de Regionale Uitvoerings Dienst (RUD) in gang gezet.

Als Rekenkamer Weert zijn wij blij dat de gemeente Weert een en ander nu voortvarend heeft opgepakt.

De Rekenkamer Weert denkt wel dat het goed is dat de gemeenteraad van Weert een vinger aan de pols houdt omdat de bevoegdheden van de raad verder worden uitgebreid op het gebied van VTH. De Rekenkamer Weert raadt de raad aan om deze bevoegdheden op te pakken en te zorgen dat zij en niet de Provincie Limburg het heft in handen krijgt en houdt.

De Rekenkamer Weert
Nol van Drunen, Voorzitter
Ieke-Louise de Pooter, Lid

1. Inleiding

In de Packagedeal die de VNG, het IPO en het Rijk in juni 2009 hebben gesloten, is afgesproken dat er kwaliteitscriteria worden ontwikkeld en vastgesteld waaraan vergunningverlening, toezicht en handhaving in het Omgevingsrecht moeten voldoen. Dit heeft geresulteerd in de kwaliteitscriteria 2.1 uit 2012. De kwaliteitscriteria zijn bedoeld om de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (de VTH-taken) door gemeenten en provincies in het Omgevingsrecht te professionaliseren en de kwaliteit in de organisatie te borgen. Het voldoen aan de criteria zorgt ervoor dat het bevoegd gezag in staat is om de gewenste kwaliteit en continuïteit te leveren. De kwaliteitscriteria worden met het wetsvoorstel Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), dat een nadere invulling is van de Wabo, wettelijk vastgelegd waardoor alle VTH-uitvoeringsorganisaties verplicht aan de criteria moeten voldoen.

Gepland was dat de kwaliteitscriteria op 1 januari 2015 in werking zouden treden. Staatssecretaris Mansveld van I&M heeft de beantwoording van vragen van de Tweede Kamer over het wetsvoorstel onlangs uitgesteld in afwachting van het rapport van de commissie-Wolfsen dat in opdracht van de VNG is opgesteld en gaf daarbij aan te willen bekijken 'welke aanpassingen van het wetsvoorstel dienstig zouden kunnen zijn'. Het rapport van de commissie Wolfsen is op 15 september 2014 gepubliceerd. De reactie van de Staatssecretaris hierop is nog niet bekend.

Burgemeester en wethouders zijn als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de uitvoering van de kwaliteitscriteria. Zij moeten jaarlijks rapporteren over de kwaliteit van de uitvoering van vergunningverlening, het toezicht en de handhaving aan de gemeenteraad. Op deze wijze vindt controle door de gemeenteraad plaats over de kwaliteit van de uitvoering. Wanneer een gemeente hierin te kort schiet en er dus geen horizontaal toezicht (kwaliteitsborging) plaats vindt, loopt de gemeente het risico dat de provincie Limburg, in het kader van het interbestuurlijk toezicht, hiertegen zal optreden. Zij kan dan verplicht taken van de gemeente onderbrengen bij een Regionale Uitvoeringsdienst (RUD).

De Rekenkamer Weert wil onderzoeken in hoeverre de gemeente Weert voorbereid is op de kwaliteitscriteria en in hoeverre de raad hierover is geïnformeerd.

De centrale vraagstelling van het onderzoek is:

Is de gemeente Weert voldoende voorbereid om op 1 januari 2015 te (kunnen) voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria voor haar taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving?

Ter verdere uitwerking van de centrale vraagstelling zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

- 1. Hoe zijn de VTH-taken binnen de gemeente Weert georganiseerd?*
- 2. In welke mate voldoet de gemeente Weert aan de kwaliteitscriteria voor de kritieke massa?*
- 3. In welke mate voldoet de gemeente Weert aan de proceskwaliteitscriteria?*
- 4. Welke stappen/acties heeft de gemeente Weert in gang gezet om op 1 januari 2015 te (kunnen) voldoen aan de kwaliteitscriteria voor de VTH-taken?*
- 5. Werkt de gemeente Weert op het gebied van haar VTH-taken samen met andere regiogemeenten en zo ja, met welke gemeente(n) en waarover? Zijn hier afspraken over gemaakt (ambtelijk of bestuurlijk) en voor welke termijn gelden deze?*
- 6. Welke VTH-taken heeft de gemeente Weert bij de RUD Limburg Noord neergelegd (om te kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria) en welke afspraken zijn hierover vastgelegd?*

7. Voert de gemeente Weert binnen de RUD ook VTH-taken uit voor andere gemeenten en zo ja voor welke gemeenten en welke taken betreft het?
8. Indien de gemeente Weert aan de nieuwe eisen gaat voldoen, wat betekent dit financieel voor de komende jaren in termen van extra kosten?

Het onderzoek beperkt zich tot de taken van de gemeente voor vergunningverlening, toezicht en handhaving die vallen onder de werkingssfeer van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en een aantal andere wetten die nauw samenhangen met de omgevingsvergunning (onder andere de Monumentenwet, de Natuurbeschermingswet, de Wet ruimtelijke ordening, etcetera).

Er heeft een documentenanalyse plaatsgevonden waarbij stukken zijn opgevraagd en zijn geanalyseerd aan de hand van het normenkader (als normenkader fungeren de landelijke kwaliteitscriteria versie 2.1). Zie bijlage 1 voor het normenkader en bijlage 2 voor de opgevraagde documenten. Daarnaast heeft er een interview plaatsgevonden met het hoofd van de afdeling vergunningen, toezicht en handhaving en met de teamleider vergunningen. Ook heeft er nog een gezamenlijk interview plaatsgevonden met de afdelingshoofden van de sector Ruimte. De geïnventariseerde feiten zijn per deelvraag van het onderzoek verwoord in een concept-feitenrapportage die voor een technische reactie naar de gemeente is gestuurd. De reacties van de gemeente zijn verwerkt en hebben geleid tot de voorliggende feitenrapportage. Vervolgens zijn de feiten naast de kwaliteitscriteria gelegd op basis waarvan conclusies zijn getrokken en aanbevelingen zijn gedaan.

2. Achtergrond en aanleiding van het onderzoek

Landelijke kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving

Over de kwaliteit van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving is al jaren veel discussie. Om tot verbetering van de uitvoeringskwaliteit te komen hebben Rijk, IPO en de VNG in 2009 afspraken gemaakt. Een deel van de afspraken ging over het hebben van kwaliteitscriteria voor de uitvoering van de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) krachtens de Wabo. De kwaliteitscriteria gaan over proces, inhoud en kritieke massa. Het voldoen aan de kwaliteitscriteria borgt dat het bevoegd gezag in staat is om de gewenste kwaliteit en continuïteit te leveren. De organisatie moet daartoe de beschikking hebben over de benodigde deskundigheid, ervaring en minimale bezetting.

Met het wetsvoorstel Verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving worden de afspraken die in 2009 tussen IPO, de VNG en het Rijk zijn gemaakt om de uitvoering van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving op het gebied van het omgevingsrecht structureel te verbeteren wettelijk vastgelegd.

Deze afspraken betreffen o.a.:

- het verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken;
- de vorming van een landsdekkend netwerk van regionale uitvoeringsdiensten (RUD's).

Begin 2013 startte voor de kwaliteitscriteria een tweejarig implementatietraject. Burgemeester en wethouders zijn als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de uitvoering van de kwaliteitscriteria. Voor gemeenten is een zelfevaluatietool beschikbaar gesteld die de gemeenten inzicht verschaft in de mate waarin zij (kunnen) voldoen aan de kwaliteitscriteria en wat eventuele verbeterpunten zijn. Gemeenten moesten naar aanleiding van de uitkomst van de zelfevaluatie een verbeterplan opstellen. Gemeenten hebben tot 1 januari 2015 de gelegenheid gekregen om te zorgen dat die verbeteringen ook daadwerkelijk worden geïmplementeerd.

Er zijn ook kwaliteitscriteria die nu reeds gelden zoals de kwaliteitseisen voor een adequaat handavingsproces op grond van de Wabo. Gemeenten dienen hier thans al aan te voldoen. Het gaat dan onder meer om de eisen om een handavingsbeleid met een probleemanalyse en handavingsprioriteiten vast te stellen en het door het bevoegd gezag afleggen van rekenschap en verantwoording over de uitvoering van het toezicht en handhaving aan de gemeenteraad.

Horizontaal toezicht en interbestuurlijk toezicht

Op grond van het wetsvoorstel Verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) dienen Burgemeester en wethouders jaarlijks onderzoek te doen naar de kwaliteit van de uitgevoerde gemeentelijke taken en de resultaten van dat onderzoek te rapporteren aan de gemeenteraad. Voor de gemeenteraad is hier een belangrijke rol weggelegd voor horizontale kwaliteitsborging. Volgens de memorie van toelichting op het wetsvoorstel VTH is toezicht door de gemeenteraad op de uitvoering noodzakelijk om de kwaliteit van de uitvoering te garanderen. Overeenkomstig het advies van de commissie Oosting over versobering van het interbestuurlijk toezicht, moet horizontaal toezicht in het VTH stelsel toereikend worden geacht. Daarbij staan verantwoording aan en controle door de gemeenteraad op de kwaliteit van de uitvoering centraal.

Indien het horizontale toezicht geen soelaas biedt, dient de provincie in het kader van het interbestuurlijk toezicht, tegen de gemeente op te treden. De gemeente loopt dus het risico dat, indien er geen of onvoldoende toezicht door de raad wordt uitgeoefend op de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken, de provincie komt controleren en zal optreden. In het uiterste geval kan de provincie in plaats van de gemeente de taken van de gemeente, waarvoor niet wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria, verplicht opdragen aan de omgevingsdienst¹.

Regionale uitvoeringsdiensten

In de afgelopen jaren is door het Rijk, de provincies en de gemeenten hard gewerkt om conform de gemaakte afspraken in 2009 een landsdekkend netwerk van RUD's te vormen. Het wetsvoorstel VTH voorziet in een wettelijke borging van RUD's en stelt regels over de inrichting en de taken van RUD's. De betrokken overheden hebben eerder afgesproken dat de RUD's een aantal VTH-taken van provincies en gemeenten op milieuterrein gaan uitvoeren (het zogenoemde basistakenpakket).

In Limburg Noord is in 2013 een netwerk RUD-Limburg Noord opgericht. Landelijk zijn er maar drie netwerk RUD's (één in Limburg en twee in Overijssel). De overige RUD's in Nederland werken niet met een netwerkconstructie. Bij de netwerkvariant van de RUD Limburg Noord blijven - in tegenstelling tot de 'klassieke' RUD - de medewerkers in de eigen organisatie werkzaam. De netwerk RUD's functioneren op dit moment met instemming van de Ministers van Infrastructuur en Milieu en van Veiligheid en Justitie. Afspraak is dat deze netwerk RUD's worden geëvalueerd. De evaluatie vindt in het derde kwartaal van 2014 plaats.

De RUD Limburg Noord stelt jaarlijks voor alle gemeenten in Limburg Noord een uitvoeringsprogramma op. In dit programma zijn de (verplichte)taken opgenomen die de gemeente door de RUD Limburg Noord laat uitvoeren. De RUD moet werken conform de VTH-kwaliteitscriteria.

¹ Paragraaf 3.4, 3.5 en 3.6 Kamerstuk 33872 nr.3 vergaderjaar 2013-2014

3. Bevindingen aan de hand van de onderzoeksvragen

3.1 Hoe zijn de VTH-taken binnen de gemeente Weert georganiseerd?

De taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van het omgevingsrecht zijn bij de gemeente Weert ondergebracht bij de afdeling Vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) voor wat betreft milieu, bouwen en bijzondere wetten. Binnen deze afdeling vindt ook het toezicht op de ruimtelijke ordening plaats.

De afdeling Ruimtelijk beleid is verantwoordelijk voor de advisering van het onderdeel ruimtelijke ordening bij omgevingsvergunningaanvragen. Daarnaast is binnen de afdeling Ruimtelijk Beleid ook specialistische deskundigheid aanwezig voor geluid, externe veiligheid, bodem, water en bouwstoffen, groen- en ecologie, stedenbouw en inrichting openbare ruimte en cultuurhistorie. Binnen de afdeling Projectontwikkeling is de specialistische deskundigheid aanwezig voor exploitatie en planeconomie en binnen de afdeling Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn van de sector Inwoners is ook de specialistische deskundigheid cultuurhistorie aanwezig.

In 2012 heeft er binnen de gemeentelijke organisatie een reorganisatie plaats gevonden genaamd "Flow". Deze heeft er onder andere toe geleid dat de handhavingcapaciteit voor de fysieke leefomgeving (milieu, bouwen, ruimtelijke ordening en Algemene Plaatselijke Verordening) en de vergunningencapaciteit voor de fysieke leefomgeving (met uitzondering van ruimtelijke ordening) bij elkaar is gebracht binnen de afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) binnen de sector Ruimte.

De afdeling VTH bestaat uit een team vergunningen, een team toezicht en handhaving en een team juridische zaken. Het team vergunningen voert de vergunningentaken uit op het gebied van de Wabo en de bijzondere wetten (onder andere Algemene Plaatselijke Verordening, Drank- en horecawet et cetera). Het team vergunningen is onderverdeeld in drie deskundigheidsgebieden: bouwen, milieu en

bijzondere wetten. Het team vergunningen bestaat uit 16,85 fte (1 fte is één fulltime formatieplaats (36 uur per week)).

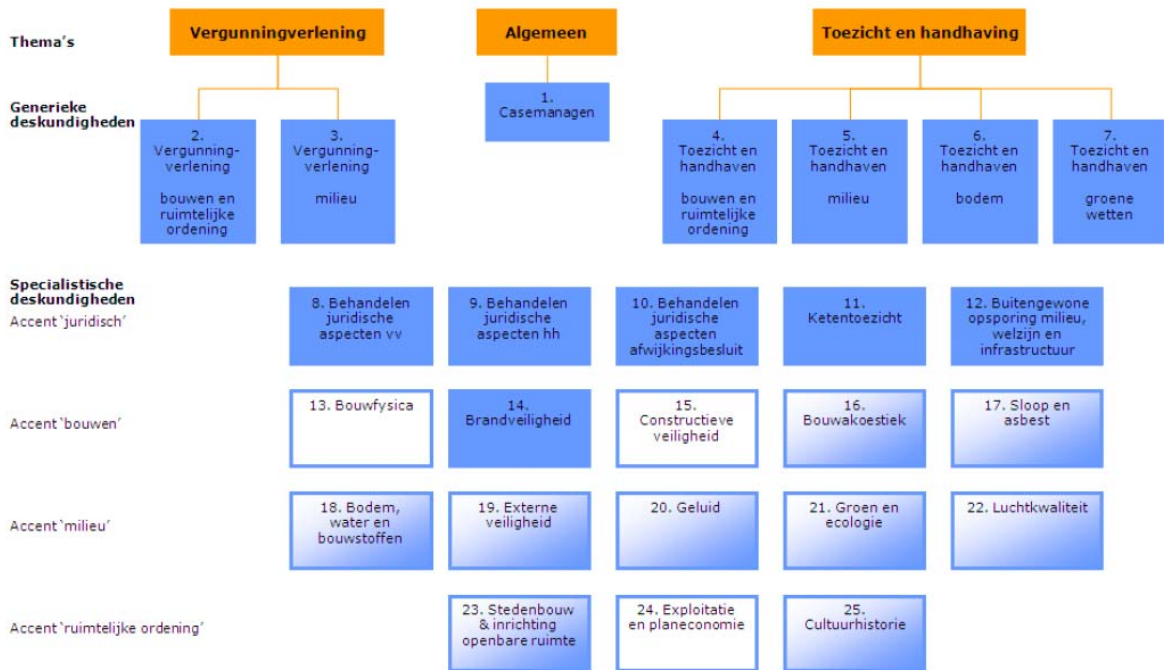
Het team toezicht en handhaving voert het toezicht uit op het gebied van de Wabo en de bijzondere wetten. De toezichthouders zijn binnen het team toezicht onderverdeeld in 3 deskundigheidsgebieden: milieu, bouwen en ruimtelijke ordening en stadstoezicht/markt. Het team toezicht en handhaving bestaat in totaal uit 20,65 fte.

Het team juridische zaken voert alle juridische werkzaamheden uit met betrekking tot vergunningverlening, toezicht en handhaving van de fysieke leefomgeving. Daarnaast is zij ook verantwoordelijk voor het opstellen en het actualiseren van beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving en de verslaglegging aan het bestuur over de uitvoering van het beleid en de uitvoering van de vergunningverlening en handhavingstaken op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het team juridische zaken bestaat in totaal uit 6,25 fte. De huidige afdeling VTH bestaat in totaal met het afdelingshoofd erbij uit 44,75 fte.

3.2. In welke mate voldoet de gemeente Weert aan de kwaliteitscriteria voor de kritieke massa?

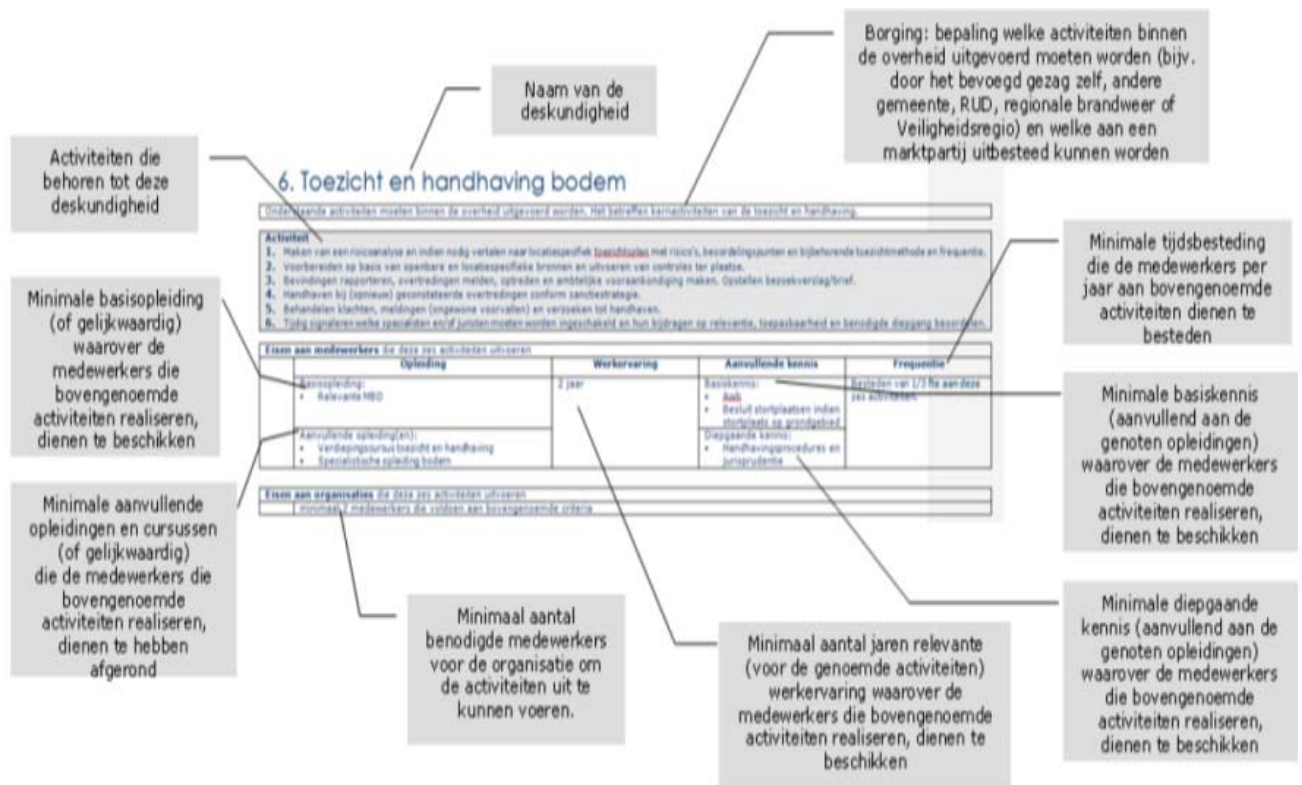
De kwaliteitscriteria hebben betrekking op de thema's vergunningverlening, toezicht en handhaving van het omgevingsrecht en zijn onderverdeeld in generieke deskundigheden en specialistische deskundigheden. In totaal dient de gemeentelijke organisatie te beschikken over 25 deskundigheden. Deze zijn in volgende figuur weergegeven.

De kritieke massa criteria bestaan uit eisen met betrekking tot *deskundigheid* (opleiding, ervaring en kennis) en eisen met betrekking tot *continuïteit* (frequentie en aantal). Onder *frequentie* wordt verstaan de minimale aantal uren per medewerker per jaar waarmee een taak zelfstandig moet worden uitgevoerd om een deskundigheid te kunnen behouden. Hierbij is het zogenaamde vlieguren criterium van toepassing. Net als bij een piloot die voldoende vlieguren moet maken om te mogen blijven vliegen moet een medewerker om een bepaalde deskundigheid te mogen uitvoeren hier voldoende uren per jaar mee bezig zijn. De vlieguren per medewerker garanderen de kwaliteit van de uitvoering en zijn daarom essentieel.

Onder *aantal* wordt verstaan het minimum aantal medewerkers met de omschreven deskundigheid waarover de bevoegd gezag organisatie moet kunnen beschikken om de noodzakelijke deskundigheid te kunnen borgen.

In volgende figuur worden de kritieke massa criteria weergegeven.

Uit de documentenanalyse is gebleken dat de gemeente Weert in mei 2013 de landelijke zelfevaluatiETOOL heeft ingevuld met betrekking tot onder andere de kritieke massa criteria. De uitkomsten hiervan zijn nader onderzocht en hieruit is het volgende gebleken:

1. De gemeente Weert heeft in de zelfevaluatie aangegeven dat zij voor de volgende deskundigheden voldoet aan de eisen met betrekking tot frequentie en de eisen met betrekking tot het minimum aantal medewerkers per deskundigheid:

1. Casemanagen complex;
2. Vergunningverlening bouwen en RO complex;
3. Toezicht en handhaving bouwen en RO complex;
4. Toezicht en handhaving milieu klasse I, II en III;
5. Toezicht milieu klasse I, II en III Procesindustrie;
6. Toezicht milieu klasse I, II en III agrarisch;
7. Behandelen juridische aspecten vergunningverlening;
8. Behandelen juridische aspecten handhaving;
9. Behandelen juridische aspecten afwijkingsbesluiten;
10. Bouwfysica complex;
11. Brandveiligheid (uitbesteed aan de veiligheidsregio);
12. Exploitatie en planeconomie.

Uit de documentenanalyse blijkt dat voor de deskundigheid onder nummer 1 "casemanagen complex" niet wordt voldaan aan het vereiste minimum aantal uren die per medewerker aan deze taak moet worden besteed. De gemeente dient te beschikken over minimaal twee medewerkers die ieder minimaal 1/3 van één formatieplaats (0,33 fte) aan deze deskundigheid besteden. Uit de door de gemeente ingevulde zelfevaluatie blijkt dat de gemeente beschikt over drie casemanagers die

respectievelijk 0,1 fte, 0,2 fte en 0,3 fte aan deze taak besteden. Dit betekent dat de casemanagers te weinig vlieguren maken om deze deskundigheid te mogen uitvoeren.

Daarnaast is gebleken dat niet wordt voldaan aan de vereiste frequentie voor deskundigheid onder nummer 7 “behandelen juridische aspecten vergunningverlening”. De gemeente dient te beschikken over minimaal twee medewerkers die ieder minimaal 2/3 van 1 fte (0,67 fte) aan deze deskundigheid besteden. Uit de door de gemeente ingevulde zelfevaluatie blijkt dat de gemeente voor deze deskundigheid beschikt over 3 medewerkers die ieder 0,46 fte met deze deskundigheid bezig zijn. Dit betekent dat de betreffende juristen te weinig vlieguren maken voor het mogen uitvoeren van de deskundigheid.

Het vorenstaande geldt ook voor de deskundigheid onder nummer 8 “ behandelen juridische aspecten handhaving” .

//. Uit de door de gemeente ingevulde zelfevaluatie is gebleken dat de gemeente niet zelfstandig kan voldoen aan de kwaliteitseisen(het benodigde aantal medewerkers en de bijbehorende tijdsbesteding per persoon) van een groot aantal deskundigheidsgebieden. Het betreft de volgende deskundigheidsgebieden:

1. Vergunningverlening milieu(verplicht ondergebracht bij RUD)
2. Toezicht en handhaving milieu afval (verplicht ondergebracht bij RUD)
3. Toezicht en handhaving bodem
4. Toezicht en handhaving groene wetten;
5. Ketentoezicht
6. Bouwakoestiek;
7. Constructieve veiligheid (taak is uitbesteed aan derden)
8. Sloop en asbest;
9. Afvalwater;
10. Bodem, bouwstoffen en water (taak is ondergebracht bij RUD);
11. Externe veiligheid;
12. Geluid (taak is ondergebracht bij RUD)
13. Groen- en ecologie;
14. Luchtkwaliteit;
15. Stedenbouw en inrichting openbare ruimte;
16. Cultuurhistorie.

De hierboven aangegeven taken onder punt 1 en 2 “vergunningverlening milieu en toezicht en handhaving milieu” zijn landelijk verplicht ondergebracht bij de RUD. Dit conform de afspraak dat de meer complexe taken die specifieke deskundigheid of specifieke toezichtexpertise vergen door een RUD worden uitgevoerd. In Limburg Noord is in 2013 de netwerk RUD-Limburg Noord opgericht. Binnen de RUD Limburg Noord wordt voldaan aan de vereiste frequentie en het vereiste aantal medewerkers voor het uitvoeren van de basistaken.

De deskundigheid onder punt 7 “constructieve veiligheid” wordt op dit moment al door de gemeente uitbesteed. Het uitvoeren van de deskundigheden onder punt 10 “Bodem, bouwstoffen en water” en de deskundigheid onder punt 12 “Geluid” zijn bij de RUD neergelegd.

Tijdens het interview is door de gemeente aangegeven dat zij voor de deskundigheidsgebieden onder punt 3 t/m 6, 8 en 9, 11 en 14 tot en met 16 wel over voldoende capaciteit beschikt om de workload te kunnen uitvoeren maar niet over voldoende capaciteit beschikt om te kunnen voldoen

aan de vereiste kritieke massa (frequentie-eis per medewerker voor het uitvoeren van een deskundigheid en het minimum benodigde aantal medewerkers per deskundigheid). Tijdens het eerste interview was aangegeven dat de gemeente Weert voor deze deskundigheidsgebieden (het betreft hier de niet-basistaken) ook de samenwerking aangaat met de RUD Limburg Noord om zo aan de eisen van robuustheid te kunnen voldoen. In haar technische reactie op het concept van onderhavig feitenrapport is de gemeente echter met nieuwe informatie gekomen waarin zij aangeeft dat zij juist niet primair deze taken inbrengt bij de RUD maar de samenwerking wil aangaan met één of meerdere buurgemeenten. Hiervoor refereert zij naar een memo van het coördinatiecentrum RUD Limburg Noord aan het Bestuurlijk Overleg RUD Limburg Noord van 21 februari 2014. In voornoemde memo wordt het Bestuurlijk Overleg geïnformeerd over de resultaten van twee opeenvolgende rondes bilaterale gesprekken die de RUD Limburg Noord met de gemeentelijke afdelingsmanagers en met de gemeentesecretarissen heeft gevoerd over de stand van zaken van de kwaliteitsverbetering. Uit de gespreksronde worden de volgende bevindingen gedaan: “ Een aantal partners (Horst aan de Maas, de MER gemeenten, Nederweert en Weert) spreken de voorkeur uit om de samenwerking op de niet-basistaken voorlopig bij voorkeur te organiseren met één of meerdere buurgemeenten. Een van de redenen hiervoor is dat deze partners (voorlopig) de RUD Limburg Noord willen consolideren en vanuit de inhoud zorgvuldig willen onderzoeken wat de beste organisatiewijze is voor het Wabo-brede takenpakket. De inschatting die hierbij door deze partners gemaakt wordt is dat de extra belasting van het Wabo-breed onderbrengen van de taken (te) veel zal vergen van de wijze waarop de coördinatie en sturing binnen de netwerkorganisatie georganiseerd is (klein coördinatiecentrum en parttime directeur en managers). Hierbij wordt de voorkeur uitgesproken om de uitvoeringsorganisatie primair de basistaken te laten uitvoeren. Het netwerk kan daarnaast (op vrijwillige basis) worden benut voor uitwisseling en versterking waarbij specialismen zoveel mogelijk gebundeld kunnen worden bij enkele partners om op die manier te voldoen aan de kwaliteitscriteria”. Uit navraag bij de gemeente is gebleken dat er door de gemeente Weert nog geen initiatieven zijn genomen met één of meer buurgemeenten om de samenwerking aan te gaan voor de niet basistaken.

De uitkomsten van de toets aan de kritieke massa criteria zoals hierboven genoemd onder I en II zijn in bijlage 3 van dit rapport in een schema weergegeven.

III. Uit de documentenanalyse is gebleken dat het bureau Libereaux een EVP-traject heeft doorlopen met de medewerkers van de afdeling VTH van de gemeente Weert belast met de uitvoering van de VTH taken in de tweede helft van 2013. Met dit traject is per medewerker bekeken of met het opbouwen van een portofolio (van werkervaring, opleiding en kennis) voldaan wordt aan de kwaliteitscriteria voor deskundigheid en welke opleidingen nog nodig zijn per medewerker om te kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria. Tijdens het interview met de afdelingshoofden is gebleken dat de medewerkers van de afdelingen Ruimtelijk Beleid en Projectontwikkeling die (specialistische) deskundigheden uitvoeren die onder de kwaliteitscriteria vallen, geen EVP traject hebben doorlopen. De betreffende afdelingshoofden gaven aan dat ze niet op de hoogte zijn van de opleidingseisen uit de kwaliteitscriteria voor hun medewerkers en dat ze hierin geïnteresseerd zijn omdat zij zelf voor hun medewerkers ook met opleidingstrajecten bezig zijn.

De gegevens uit het EVP traject van de medewerkers van de gemeente Weert zijn ter beschikking gesteld aan de RUD Limburg Noord. Vanuit het coördinatiecentrum van de RUD Limburg Noord zal hierop een analyse plaatsvinden die meegenomen zal worden in het Uitvoeringsprogramma 2015 van de gemeente Weert. De bespreking van het concept Uitvoeringsprogramma 2015 voor de gemeente Weert vindt medio september 2014 plaats. De gemeente heeft aangegeven dat uit het EVP traject is gebleken dat de medewerkers van de afdeling VTH van de gemeente Weert aan de vereiste basisopleidings- en ervaringseisen voor de deskundigheden uit de kwaliteitscriteria voldoen.

Momenteel houdt een landelijke werkgroep, waaraan een medewerker van de RUD Limburg Noord deel neemt, zich bezig met de specifieke opleidingseisen voor de deskundigheden uit de kwaliteitscriteria. Dit is volgens de gemeente nog niet uitgekristalliseerd. Afhankelijk van de uitkomsten van het nog in uitvoering zijnde onderzoek kan het zijn dat er voor verschillende deskundigheden toch nog aanvullende eisen zullen worden gesteld in de vorm van cursussen/opleidingen.

IV. Uit de documentenanalyse is gebleken dat de gemeente Weert wel beschikt over Buitengewone Opsporings Ambtenaren (BOA's) maar niet over BOA's voor het opsporen van (economische) delicten op het terrein van natuur en milieu en fysieke leefomgeving (waaronder bouwen, wonen, monumenten en ruimte). Dit wordt ook wel de BOA Domein II genoemd. Volgens de kwaliteitscriteria dient de gemeente te beschikken over drie BOA's domein II die ieder 0,3 fte met deze taak bezig zijn.

V. In de zelfevaluatiETOOL van mei 2013 zijn door de gemeente Weert de beschikbare fte ingevuld per deskundigheidsgebied. Daar waar de fte's voor complexe activiteiten zijn ingevuld (deze komen onder andere voor de deskundigheid bouwen terug bij vergunningverlening bouwen, bouwfysica, brandveiligheid, constructieve veiligheid en bouwakoestiek) geldt als eis, dat de door de gemeente opgegeven fte's voor complexe activiteiten overeen dienen te komen met de bestaande werkvoorraad binnen de gemeente voor complexe activiteiten. Wat opvalt is dat de beschikbare capaciteit voor vergunningverlening bouwen binnen de afdeling VTH nagenoeg gelijk is aan de vereiste capaciteit voor vergunningverlening complex en bouwfysica complex. Dit betekent in de praktijk dat er nauwelijks capaciteit is voor het afhandelen van de eenvoudige vergunningen door de casemanagers/vergunningverleners complex. In het interview is door de gemeente aangegeven dat binnen het zaakgericht werken door de gemeente Weert, de casemanagers samen met de medeadvisers de complexe aanvragen afhandelen en dat de publieksmedewerkers de eenvoudige aanvragen afhandelen als casemanager.

3.3. In welke mate voldoet de gemeente Weert aan de proceskwaliteitscriteria?

De landelijke procescriteria beschrijven de eisen die gesteld worden aan de beleidscyclus. Daarbij is de landelijke BIG-8 gehanteerd. Dit model maakt vanuit een strategisch kader de vertaling naar operationeel beleid ten behoeve van kwaliteitsborging te samen met een sluitende planning en controlcyclus.

De BIG-8 ziet er als volgt uit:

Werken volgens de BIG 8 betekent dat de gemeente Weert de volgende proceskwaliteitscriteria in acht moet hebben genomen:

1. Rapportage en evaluatie Verantwoording van prestaties

Op het terrein van de handhaving gold onder de Wabo(2009) reeds de eis dat het bevoegd gezag rekenschap en verantwoording moest afleggen aan de gemeenteraad over de uitvoering van het toezicht en de handhaving. Het afleggen van verantwoording over vergunningverlening is in de kwaliteitcriteria 2.1 uit 2012 als eis opgenomen en wordt wettelijk verplicht op het moment dat het wetsvoorstel VTH wordt aangenomen dat leidt tot wijziging van de Wabo.

Uit de documentenanalyse en het interview is gebleken dat de afgelopen twee jaar geen verslaglegging heeft plaatsgevonden van prestaties e.d. aan het bestuur van de gemeente Weert over de uitvoering van de VTH taken. Er zijn door het college geen jaarverslagen met betrekking tot de uitvoering van de VTH taken met betrekking tot de fysieke leefomgeving vastgesteld en ter kennis gebracht van de raad.

Probleemanalyse voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van de fysieke leefomgeving .

De gemeente dient te beschikken over een probleemanalyse voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van de fysieke leefomgeving .

Uit het onderzoek is gebleken dat de gemeente Weert beschikt over een integrale handhavingsnota voor de fysieke leefomgeving. De handhavingsnota is opgesteld in juli 2010 en geldt voor een periode van vier jaar. In de handhavingsnota is opgenomen dat het beleid (conform de wettelijke eis) om de vier jaar geactualiseerd moet worden en ter kennis gebracht moet worden van de raad. Door de reorganisatie in 2012 is de handhavingsnota deels verouderd. De handhaving vindt thans integraal plaats binnen de nieuwe sector Ruimte.

In de handhavingsnota is de gehanteerde risicoanalyse beschreven welke heeft geleid tot een prioriteitenstelling voor de beleidsvelden op het gebied van de fysieke leefomgeving.

In het Bouwbeleid 2012 van de gemeente Weert is ook een risicoanalyse voor toezicht en handhaving bouwen opgenomen. In de risicoanalyse is sprake van een zogenaamde verantwoorde variant, een plus variant en een minimale variant. Gelet op het aantal beschikbare uren en het te verwachten aantal verleende vergunningen heeft de gemeente Weert gekozen voor een variant die tussen de 'minimale variant' en de 'verantwoorde variant' ligt. Er wordt hoofdzakelijk gecontroleerd op veiligheid (constructieve- en brandveiligheid). Uit het overzicht blijkt dat bij sommige categorieën niet alle belangrijke constructieonderdelen gecontroleerd kunnen worden. Hierbij wordt de verantwoordelijkheid nadrukkelijk bij de bouwer c.q. de aanvrager neergelegd. Sommige aspecten zoals de nutsvoorzieningen, hoogteverschillen en vloerafwerking (bijvoorbeeld aanwezigheid van doorvalbeveiligingen en trappen), toevoer verbrandingslucht en afvoer van rook worden helemaal niet gecontroleerd. Dit geldt ook voor zaken als Gemeentelijke praktijk richtlijn gebouw en het woonkeur.

Conform kwaliteitscriteria 2.4 dient de probleemanalyse minimaal een keer per vier jaar opgesteld en bestuurlijk vastgesteld te worden en jaarlijks geactualiseerd te worden. Uit het onderzoek is niet gebleken dat vorenstaande risicoanalyses jaarlijks zijn geactualiseerd.

Daarnaast is uit de documentenanalyse gebleken dat de gemeente nog niet beschikt over een opgestelde probleemanalyse voor vergunningen conform de eisen die de procescriteria nummers 2 tot en met 2.4 hieraan stellen. Zo is er geen analyse uitgevoerd van de complexiteit en aard van de te verwachten (bouw)vergunningen en voor het gebruiksdeel van de omgevingsvergunning is geen toets uitgevoerd naar de actualiteit van de verleende vergunningen. Daarnaast is uit de documentenanalyse niet gebleken dat de gemeente beschikt over een probleemanalyse voor het deel van de omgevingsvergunning waarvoor een goede ruimtelijke onderbouwing nodig is omdat deze afwijkt van het vigerende bestemmingsplan.

Benchmarking

De gemeente dient op grond van kwaliteitscriteria nummers 3 tot en met 3.2 een systematiek te ontwikkelen om inzet, organisatie en resultaat van de vergunningverlening (inclusief activiteiten die in strijd zijn met het bestemmings- dan wel inpassingsplan) en handhaving te vergelijken, te toetsen en te beoordelen. Uit de documentenanalyse en het interview is gebleken dat de gemeente nog niet over een dergelijke systematiek beschikt.

2.Strategisch beleidskader

De gemeente dient bij de uitvoering van haar taken voor vergunningverlening en toezicht en handhaving op basis van kwaliteitscriteria nummers 4 tot en met 4.3 te handelen conform een prioriteitenstelling en meetbare doelstellingen. Uit het onderzoek is gebleken dat voor toezicht en handhaving een prioriteitenstelling per beleidsveld van de fysieke leefomgeving is opgenomen in de handhavingsnota "Handhaven in Weert" uit 2010 en in het integrale uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving 2014. In het uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving 2014 zijn tevens per beleidsveld van de fysieke leefomgeving prestatiedoelen (meetbare resultaten) opgenomen.

Voor vergunningverlening milieu en voor vergunningverlening ruimtelijke ordening is niet gebleken dat de gemeente Weert hiervoor een prioriteitenstelling en meetbare doelstellingen heeft opgesteld conform de kwaliteitscriteria nummers 4 tot en met 4.3.

3. Operationeel beleidskader

Uit het onderzoek is gebleken dat de gemeente beschikt over een nalevingsstrategie voor toezicht en handhaving, een toezichtstrategie, een sanctiestrategie en een gedoogstrategie zoals vereist in kwaliteitscriteria nummers 7 tot en met 9. Deze zijn opgenomen in de handhavingsnota "Handhaven in Weert" uit 2010. Voor bouwen is ook een toezichtstrategie opgenomen in het Bouwbeleidsplan 2012. Deze is gebaseerd op het oude Bouwbesluit 2003. Het door de gemeente vastgestelde

“Bouwbeleidsplan 2012” is opgesteld in 2011. Medio 2012 is het Bouwbesluit waarop het bouwbeleidsplan is gebaseerd en het landelijk toetsprotocol gewijzigd. Landelijk geldt nu de toetsmatrix Bouwbesluit 2012 (LTB 2012). De LTB 2012 is als opvolger van de CKB-matrix opgesteld omdat per 1 april 2012 het Bouwbesluit 2012 van kracht is met op onderdelen een andere indeling dan het Bouwbesluit 2003 kende².

Niet is gebleken dat de gemeente Weert een toezichtstrategie heeft opgesteld voor het toezicht op activiteiten die toegestaan zijn middels een afwijkingsbesluit (kwaliteitscriteria nummer 8.3). Voor vergunningverlening Wabo is de basiswerkwijze vastgelegd en wordt hiermee voldaan aan kwaliteitscriteria nummer 7. Ook is uit het onderzoek gebleken dat de gemeente Weert beschikt over het vereiste beleid ruimtelijke ordening (kwaliteitscriteria nummers 8 tot en met 8.3).

4. Planning en control

Uit het onderzoek is gebleken dat de gemeente Weert in haar begroting de benodigde inzet van personele en financiële middelen van haar geprioriteerde VTH taken geborgd heeft. Hiermee voldoet de gemeente Weert aan kwaliteitscriteria nummers 11, 11.1 en 11.3). Naast het borgen van de personele en financiële middelen in de begroting moet de gemeente kunnen aantonen dat zij voldoet aan de benodigde kritieke massa door periodiek een zelfevaluatie uit te voeren (kwaliteitscriteria nummer 11.2). De laatst door de gemeente uitgevoerde zelfevaluatie is van mei 2013. Daarnaast is gebleken dat het bureau Libereaux een EVP-traject heeft doorlopen met de medewerkers van de gemeente Weert belast met de uitvoering van de VTH taken in de tweede helft van 2013. Met dit traject is per medewerker bekeken of met het opbouwen van een portofolio (van werkervaring, opleiding en kennis) voldaan wordt aan de kwaliteitscriteria voor deskundigheid en welke opleidingen nog nodig zijn per medewerker om te kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria.

Conform kwaliteitscriteria nummer 12 en nummer 12.1 dient de gemeente Weert te handelen conform een uitvoeringsprogramma voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. De gemeente Weert beschikt over een uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving 2014.

Voor bouwvergunningverlening is een uitvoeringsprogramma voor het jaar 2012 opgenomen in het Bouwbeleidsplan 2012. Uit de documentenanalyse is gebleken dat voor de jaren 2013 en 2014 geen nieuw uitvoeringsprogramma is opgesteld.

In de zelfevaluatie en tijdens het interview is door de gemeente Weert aangegeven dat zij voldoen aan de eisen voor de organisatorische condities (kwaliteitscriteria nummer 13).

Uit de documentenanalyse is geconstateerd dat de gemeente niet voldoet aan de vereiste interne kwaliteitsborging (beschrijving, toetsing en verbetering) van de wijze waarop de werkzaamheden beheerst kunnen worden uitgevoerd (kwaliteitscriteria nummers 14 tot en met 14.11). Er is geen kwaliteitsbeleid met doelstellingen opgesteld en ook geen kwaliteitsprogramma met daarin opgenomen een kalender met vaste meet- en bijstuurmomenten. Ook is geen verantwoordelijke voor het kwaliteitssysteem aangewezen.

5. Voorbereiden

Uit de documentenanalyse is gebleken dat de gemeente Weert beschikt over protocollen voor de voorbereiding en uitvoering van haar Wabo taken voor toezicht en handhaving. In het kader van het onderzoek is niet getoetst of door de gemeente ook conform deze protocollen wordt gewerkt. De gemeente beschikt (nog) niet over de protocollen en werkinstructies voor vergunningverlening.

Met betrekking tot de eisen voor interne- en externe afstemming (kwaliteitscriteria nummer 16 en verder) is uit de documentenanalyse en het interview met de gemeente gebleken dat interne

² www.bwtinfo.nl onder Landelijke toetsmatrix Bouwbesluit 2012).

afstemming tussen het team vergunningen en het team toezicht en handhaving structureel plaats vindt in de vorm van een afstemmingsoverleg. Daarnaast is de afstemming tussen de afdeling VTH en de afdeling Ruimtelijk Beleid in een document vastgesteld en vindt er ook structureel afwijkingsoverleg plaats waaraan zowel medewerkers van de afdeling VTH als de afdeling Ruimtelijk Beleid deelnemen. Daarnaast beschikt de gemeente ook over een versnellingssteam waaraan medewerkers van verschillende disciplines deelnemen en waarin aanvragen behandeld worden die prioriteit hebben. Twee keer per jaar vindt er een afdelingsoverleg VTH plaats. In de handavingsnota "Handhaven in Weert" uit 2010 staat ook de in- en externe afstemming omschreven. Deze is echter deels achterhaald vanwege de reorganisatie in 2012. Handhaving vindt thans integraal plaats binnen de afdeling VTH van de sector Ruimte. Voorheen was de handhaving verdeeld over drie sectoren.

In de zelfevaluatie is door de gemeente aangegeven dat de gemeente Weert beschikt over protocollen voor communicatie, informatiebeheer en informatieuitwisseling. Uit de door de gemeente toegestuurde stukken is gebleken dat de gemeente over deze protocollen beschikt maar dat deze verouderd zijn. De protocollen dateren uit 2004. Er wordt nog melding gemaakt van milieuvergunningen terwijl het nu de omgevingsvergunning betreft. Ook klopt de interne afstemming niet meer gelet op de organisatiewijziging na de reorganisatie in 2012.

6. Uitvoeren

In de zelfevaluatie is door de gemeente Weert aangegeven dat zij voldoet aan de eisen met betrekking tot uitvoeringsondersteunende voorzieningen (kwaliteitscriteria 18 en 18.1). De vergunningverlenings- en handavingsorganisatie dient te beschikken over een geautomatiseerd systeem voor planning, programmering en voortgangsbewaking van de vergunningverlening en handhavingstaak. Tijdens het interview is gebleken dat de gemeente Weert beschikt over een geautomatiseerd systeem SBA maar dat het niet mogelijk is om middels dit systeem te kunnen monitoren.

7. Monitoren

Uit de documentenanalyse en het interview met de gemeente is gebleken dat gemeente Weert niet voldoet aan de eisen uit de kwaliteitscriteria voor monitoring (kwaliteitscriteria nummers 19 tot en met 19.4). De gemeente beschikt niet over een goed werkend monitoringssysteem waarmee de doelen en activiteiten voor alle VTH taken gemonitord worden en ook niet over een applicatiebeheerder binnen de afdeling VTH die de monitoringssystemen beheerst.

Momenteel wordt door de gemeente het geautomatiseerde systeem SBA gebruikt. Door de gemeente is aangegeven dat de inrichting hiervan niet consistent is, waardoor inzicht in de persoonlijke werkvoorraad en managementgegevens in algemene zin via andere systemen verkregen moet worden. Daar komt als probleem bij dat het functioneel beheer van het SBA systeem een zeer hoog ict gehalte heeft waardoor dit eigenlijk alleen door een vakdeskundige met affiniteit voor deze systemen uitgevoerd kan worden. Gelet op het vorenstaande en gelet op het feit dat er geen informatie beschikbaar is voor monitoring, heeft er gedurende de afgelopen twee jaar bijna geen monitoring plaatsgevonden.

Monitoring is van essentieel belang om de planning te kunnen bewaken, om te kunnen evalueren en om doelen en prioriteiten te kunnen bijstellen teneinde een adequaat uitvoeringsprogramma te kunnen opstellen.

Door de gemeente is aangegeven dat de nieuwe medewerker juridisch beleid de monitoring (onder andere het opstellen van een verantwoordingsrapportage en het jaarverslag) in zijn/haar takenpakket krijgt.

3.4. Welke stappen/acties heeft de gemeente Weert in gang gezet om op 1 januari 2015 te (kunnen) voldoen aan de kwaliteitscriteria voor de VTH-taken?

Zoals hierboven reeds aangegeven is in januari 2013 het landelijk implementatietraject gestart van de kwaliteitscriteria voor de VTH taken. Als start van dit implementatietraject dienden alle uitvoeringsorganisaties belast met de VTH- taken een zelfmeting uit te voeren. Hiervoor is landelijk een zelfevaluatietool ontwikkeld. Deze tool geeft inzicht in de mate waaraan een organisatie voldoet aan de kwaliteitscriteria en is bedoeld als een stimulans aan het kwaliteitsdenken in de eigen organisatie en het nemen van de verantwoordelijkheid die daarbij hoort. Uit de documentenanalyse is gebleken dat de gemeente Weert in mei 2013 deze zelfevaluatietool heeft ingevuld voor haar VTH taken. Dit heeft geresulteerd in een managementrapportage die inzicht biedt in hoe de organisatie zich verhoudt tot de VTH-kwaliteitscriteria. Aan de hand van de uitkomsten van de zelfevaluatie diende de gemeente een verbeterplan op te stellen. Uit de documentenanalyse is gebleken dat de gemeente Weert voor haar eigen organisatie nog geen verbeterplan heeft opgesteld. Daarnaast is ook niet gebleken dat de uitkomsten van de zelfevaluatie aan het college en de raad zijn gerapporteerd.

In het interview is aangegeven dat de gemeente, om te kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria, de samenwerking aangaat met de RUD-Limburg Noord. Op 1 januari 2013 is de RUD Limburg-Noord opgericht. Dit met als doel om de dienstverlening bij de uitvoering van de VTH-taken en de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te verbeteren. Vanuit deze doelen worden door de RUD diverse initiatieven ondernomen om de uitvoeringskwaliteit te verbeteren. Deze initiatieven komen tezamen in het OverheidsOntwikkelmodel (OOM) dat als kapstok voor de kwaliteitsverbetering van de RUD als geheel wordt gezien én een hieruit afgeleid kwaliteitsverbeterplan. Zoals hierboven vermeld heeft de gemeente Weert zelf nog geen verbeterplan opgesteld waaruit blijkt hoe dat zij gaan voldoen aan de kwaliteitscriteria. In het interview heeft de gemeente aangegeven het verbeterplan “kwaliteitscriteria voor de kritieke massa” van de RUD Limburg Noord af te wachten. Het verbeterplan is als actiepunt opgenomen in het meerjaren kwaliteitsverbeterprogramma 2014-2016 van de RUD Limburg Noord en staat gepland voor het tweede en derde kwartaal van 2014. In het interview is aangegeven dat de gemeente Weert aan diverse werkgroepen binnen de RUD Limburg Noord deelneemt die erop gericht zijn om de uitvoeringskwaliteit dusdanig te verbeteren zodat op termijn (uitvoeringsperiode 2014-2016) wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria.

3.5 Werkt de gemeente Weert op het gebied van haar VTH-taken samen met andere regiogemeenten en zo ja, met welke gemeente(n) en waarover? Zijn hier afspraken over gemaakt (ambtelijk of bestuurlijk) en voor welke termijn gelden deze?

In het interview is door de gemeente Weert aangegeven dat zij op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving geen diensten verleent aan regiogemeenten (buiten de RUD) en dat de gemeente Weert ook geen gebruik maakt van diensten van regiogemeenten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en dat hier ook met regiogemeenten geen afspraken over zijn gemaakt.

3.6 Welke VTH-taken heeft de gemeente Weert bij de RUD Limburg Noord neergelegd (om te kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria) en welke afspraken zijn hierover vastgelegd?

In september 2013 heeft de gemeente Weert een dienstverleningsovereenkomst ter uitvoering van de basistaken en verzoektaken binnen de RUD Limburg Noord getekend. Hierin staat vastgelegd onder welke (financiële) voorwaarden de basistaken en ook verzoektaken binnen de RUD door

partijen gezamenlijk worden uitgevoerd. Ter uitvoering van de dienstverleningsovereenkomst wordt jaarlijks (medio september) door de RUD een uitvoeringsprogramma met de basistaken en verzoektaken opgesteld voor de gemeente Weert. Uit het uitvoeringsprogramma met de RUD taken voor 2014 blijkt dat de gemeente Weert de uitvoering van de volgende taken bij de RUD heeft neergelegd:

1. Vergunningen milieu: industriële IPPC bedrijven
2. Vergunningen milieu: agrarische IPPC bedrijven
3. Overige vergunningplichtige milieuinrichtingen
4. Vergunningen grondstromen, bouwstoffen en bodem
5. Toezicht milieu bij industriële IPPC bedrijven
6. Toezicht milieu bij agrarische IPPC bedrijven
7. Toezicht milieu overige vergunningplichtige inrichtingen
8. Toezicht milieu niet vergunningplichtige inrichtingen
9. Specialistisch advies afvalwater (indirecte lozingen)
10. Specialistisch advies bodem, bouwstoffen en water
11. Specialistisch advies geluid en trillingen
12. Toezicht milieu sloop (bij bedrijven en instellingen)
13. Advies na meldingen/klachten en ongewone voorvallen

3.7 Voert de gemeente Weert binnen de RUD ook VTH-taken uit voor andere gemeenten en zo ja voor welke gemeenten en welke taken betreft het?

Tijdens het eerste interview was aangegeven dat de gemeente Weert binnen de RUD Limburg Noord geen VTH-taken uitvoert voor andere gemeenten. In haar technische reactie op het concept van onderhavig feitenrapport is de gemeente echter met nieuwe informatie gekomen waaruit blijkt dat in 2014 de gemeente Weert toezichtcontroles uitvoert voor de gemeente Nederweert, de MER gemeenten en de gemeente Leudal voor in totaal 363 uur en dat de gemeenten Nederweert, de MER gemeenten en de gemeente Leudal voor in totaal 338 uur toezichtcontroles uitvoeren voor de gemeente Weert. Daarnaast adviseert de gemeente Weert de gemeente Nederweert bij één vergunningprocedure voor in totaal 62,5 uur.

3.8. Indien de gemeente Weert aan de nieuwe eisen gaat voldoen, wat betekent dit financieel voor de komende jaren in termen van extra kosten?

Uit de opgevraagde informatie is gebleken dat de jaarlijkse bijdrage van de gemeente Weert aan de RUD Limburg-Noord in 2013 € 40.938,63 exclusief BTW bedroeg en in 2014 € 40.938,64 exclusief BTW bedraagt.

In de meerjarenbegroting RUD Limburg-Noord 2015 – 2019 is de bijdrage voor de gemeente Weert aan de RUD-Limburg Noord als volgt geprognostiseerd:

- 2015: € 36.700,00 ex BTW
- 2016: € 37.405,03 ex BTW
- 2017: € 38.714,67 ex BTW
- 2018: € 39.278,87 ex BTW
- 2019: € 39.765,88 ex BTW

In bovenstaande begroting zijn nog niet de kosten meegenomen van de VTH taken waarop de gemeente op dit moment geen inzet pleegt (toezicht en handhaving groene wetten (2x2/3 fte), ketentoezicht (2x 1/3 fte) en de BOA (3x1/3 fte) voor het opsporen van delicten op het gebied van de fysieke leefomgeving zoals milieu, natuur, bouwen en ro). Voor deze taken is thans geen formatie binnen de gemeentelijke organisatie beschikbaar. Deze VTH taken heeft de gemeente Weert ook nog niet belegd binnen de RUD. Een raming van de kosten voor het uitvoeren van deze taken is nog niet door de gemeente gemaakt.

Berekening capaciteit en kosten/jaar	
Toezicht en handhaving groene wetten Kwaliteitscriteria: 2 x 2/3 fte	€ 86.667
Ketentoezicht Kwaliteitscriteria: 2 x 1/3 fte	€ 43.333
BOA domein II Kwaliteitscriteria: 3 x 1/3 fte	€ 65.000
TOTAAL	€ 195.000,00
Uitgangspunt: 1 fte = €65.000 per jaar	per jaar

In bovenstaande tabel is aangegeven wat de kosten voor de gemeente zijn op het moment dat de gemeente er voor zou kiezen om de capaciteit voor de in de tabel opgenomen taken in eigen beheer in zou vullen. Daarbij is puur gekeken naar de eisen die vanuit de kwaliteitscriteria daaraan worden gesteld. Dit hoeft echter niet overeen te komen met de workload (hoeveelheid werk) binnen de gemeente. Een alternatief zou kunnen zijn dat de gemeente (indien de workload (beduidend) minder zou zijn) deze taken belegd binnen de RUD. Bijvoorbeeld bij een collega-gemeente. De kosten kunnen daardoor lager uitvallen.

Ook zijn in bovenstaande begroting nog niet de kosten meegenomen voor het voldoen aan de proceskwaliteitscriteria zoals een goed werkend monitoringstelsel en een kwaliteitszorgstelsel voor alle VTH taken. Een raming van de kosten voor het uitvoeren van deze taken is nog niet door de gemeente gemaakt. Hieronder is daarvoor een inschatting gemaakt. De kosten vallen uiteen in ontwikkelkosten en structurele kosten omdat er jaarlijks terugkerende werkzaamheden dienen te worden verricht. In de kwaliteitscriteria zijn deze werkzaamheden verder omschreven. De indicatieve kosten bedragen:

Indicatieve raming kosten monitoring en kwaliteitszorg	
Implementatie monitoringsysteem (indicatief)	€ 15.000
Benodigde capaciteit voor onderhoud monitoringsysteem 0,5 fte	€ 32.500
Ontwikkeling kwaliteitszorgstelsel (indicatief)	€ 15.000
Benodigde capaciteit voor onderhoud kwaliteitszorgstelsel 0,5 fte	€ 32.500
TOTAAL	€ 95.000,00
waarvan structureel	€ 65.000,00
Uitgangspunt: 1 fte = €65.000	

De gemeente is bevoegd gezag geworden voor een aantal inrichtingen waarvoor eerder de provincie bevoegd gezag was. De gemeente Weert krijgt vanaf dit jaar een integratie uitkering van € 199.956,- voor de decentralisatie van provinciale VTH taken. Voor de uitvoering van deze taken dient de gemeente Weert een structurele bijdrage aan de RUD Limburg-Noord te leveren van € 43.305,- per jaar. Dit bedrag wordt besteed aan de medewerker van de provincie voor het uitvoeren van een gedeelte van deze taken. De overgekomen taken van de provincie die niet uitgevoerd worden door een medewerker van de provincie worden door de gemeente zelf uitgevoerd. Het betreft bijvoorbeeld juridische procedures, het opstellen van beschikkingen etcetera. De middelen worden dus ingezet om de uitvoering binnen de gemeente(intern en zo nodig extern) te organiseren.

4. Conclusies en aanbevelingen

De geïnventariseerde feiten zijn per deelvraag van dit onderzoek weergegeven in voorgaande feitenrapportage. Vervolgens zijn de feiten naast de kwaliteitscriteria gelegd op basis waarvan conclusies zijn getrokken en aanbevelingen worden gedaan. Hieronder treft u de conclusies en aanbevelingen aan.

4.1 Conclusies

Conclusie 1: De gemeente Weert werkt integraal bij de uitvoering van haar VTH-taken en stemt hierbij intern goed af.

Conclusie 2: De gemeente Weert voldoet niet aan de verplichte kwaliteitseisen voor monitoring en verslaglegging van de gemeentelijke toezicht- en handhavingstaken. Daarmee voldoet de gemeente niet aan de wettelijke regels uit de Wabo en het Besluit omgevingsrecht.

In de huidige wet- en regelgeving is al een monitorings- en verslagleggingsverplichting opgenomen voor de toezicht- en handhavingstaken binnen het werkkerrein van de Wabo. De afgelopen twee jaren heeft er bijna geen monitoring plaatsgevonden. De gemeente beschikt niet over een goed werkend monitoringssysteem. Daarnaast zijn er de afgelopen twee jaren ook geen jaarverslagen vastgesteld.

Conclusie 3: De raad is de afgelopen twee jaren onvoldoende geïnformeerd over de kwaliteit en de uitvoering van de gemeentelijke VTH-taken en daarmee niet in staat gesteld haar controlefunctie te kunnen uitoefenen.

In de huidige wet- en regelgeving is al de verplichting opgenomen dat het college rekenschap en verantwoording moet afleggen aan de raad over de uitvoering van de gemeentelijke toezicht- en handhavingstaken binnen het werkkerrein van de Wabo. Dit is de afgelopen twee jaren niet gebeurd.

Maar bovendien op grond van het wetsvoorstel Verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving dat naar verwachting medio 2015 in werking treedt dienen Burgemeester en wethouders jaarlijks onderzoek te doen naar de kwaliteit van de uitgevoerde gemeentelijke VTH taken (dus ook vergunningverlening) en de resultaten van dat onderzoek te rapporteren aan de gemeenteraad. De rol van de raad wordt volgens deze nieuwe regelgeving sterker. Voor de gemeenteraad is hier een belangrijke rol weggelegd voor horizontaal toezicht. Op deze wijze vindt controle door de gemeenteraad plaats over de kwaliteit van de uitvoering door het college. Dit alleen een kwestie wanneer precies deze wetgeving wordt doorgevoerd, en over dit punt is verder geen discussie, tussen VNG en de minister.

Conclusie 4: De gemeente Weert mag volgens de toekomstige kwaliteitscriteria voor de kritieke massa meer dan de helft van haar VTH-taken niet meer zelfstandig uitvoeren omdat de medewerkers van de gemeente hier te weinig uren mee bezig zijn. De kwaliteit van de uitvoering is hierdoor onvoldoende geborgd.

Net als bij een piloot die voldoende vliegreuen moet maken om te mogen blijven vliegen moet een medewerker om een bepaalde deskundigheid te mogen uitvoeren hier voldoende uren per jaar mee bezig zijn. De vliegreuen per medewerker garanderen de kwaliteit van de uitvoering.

Conclusie 5 : Om te kunnen voldoen aan de toekomstige proceskwaliteitscriteria is er met name op het gebied van vergunningverlening nog werk aan de winkel.

Zo beschikte de gemeente nog niet over een uitvoeringsprogramma 2014 voor haar vergunningverleningstaken en ook niet over een probleemanalyse voor vergunningverlening. De

gemeente beschikt niet over de vereiste protocollen en werkinstructies voor vergunningverlening (met uitzondering voor ro). Daarnaast is het VTH beleid niet meer actueel.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande conclusies worden de volgende aanbevelingen gedaan:

Aanbeveling 1: Zorg dat de gemeente Weert zo snel mogelijk voldoet aan de verplichte kwaliteitseisen voor monitoring en verslaglegging en dat de raad zo snel mogelijk haar controlefunctie kan uitoefenen

Stel jaarlijks in januari een verslag op over de uitvoering van (zowel de vergunningverlenings- als)de toezicht en handhavingstaken van het omgevingsrecht (waarin ook verantwoording afgelegd wordt over de prestaties wat betreft aanvragen niet passend binnen het bestemmings- dan wel inpassingsplan en waarin ook de resultaten van de jaarlijks uit te voeren zelfevaluatie over de kwaliteitscriteria wordt opgenomen). Laat het verslag door het college vaststellen en breng dit vervolgens ter kennis van de raad zodat de raad haar (horizontaal) toezicht kan uitvoeren.

Hetgeen hierboven tussenhaakjes staat is pas verplicht als de kwaliteitscriteria wettelijk zijn vastgesteld (verwachting medio 2015).

Zorg binnen nu en een half jaar voor een goed werkend integraal monitoringssysteem voor de VTH taken, beleg de verantwoordelijkheid hiervoor en borg de kosten in de begroting.

Aanbeveling 2: Zorg dat de gemeente Weert uiterlijk op 1 januari 2016 voldoet aan alle proceskwaliteitscriteria

Actualiseer in de 1^e helft van 2015 het toezicht- en handhavingsbeleid en voer hierbij een nieuwe risico-analyse uit (dit is verplicht op basis van huidige wet- en regelgeving) en actualiseer in de 1^e helft van 2015 het huidige Bouwbeleidsplan en hanteer het landelijk afgesproken collectieve toetsniveau (LTB 2012) bij bouwaanvragen.

Geadviseerd wordt om uiterlijk op 31 december 2015 voor alle vergunningverleningstaken van het omgevingsrecht een uitvoeringsprogramma voor 2016 te hebben opgesteld waarin ook een prioriteitenstelling en meetbare doelstellingen zijn opgenomen voor vergunningverlening Wabo breed. Neem hierin ook een probleemanalyse op voor vergunningverlening met een analyse van de complexiteit en aard van de te verwachten (bouw)vergunningen en voer voor het gebruiksdeel van de omgevingsvergunning een toets uit naar de actualiteit van de verleende vergunningen en voer een analyse uit voor het deel van de omgevingsvergunning waarvoor een goede ruimtelijke onderbouwing nodig is omdat deze afwijkt van het vigerende bestemmingsplan. Integreer het vergunningenprogramma samen met het programma voor toezicht- en handhaving in één gezamenlijk VTH-uitvoeringsprogramma.

Actualiseer in de 2e helft van 2015 de protocollen voor communicatie, informatiebeheer en informatie-uitwisseling en stel protocollen en werkinstructies op voor vergunningverlening.

Stel voor 1 januari 2016 kwaliteitsbeleid op met doelstellingen en een kwaliteitsprogramma met daarin opgenomen een kalender met vaste meet- en bijstuurmomenten en bepaal wie verantwoordelijk wordt voor het kwaliteitssysteem en borg de kosten hiervan in de begroting.

Integreer naar de toekomst het bestaande (deels) sectorale beleid met betrekking tot de fysieke leefomgeving bij voorkeur in één integraal VTH-beleidsplan.

Aanbeveling 3: Zorg dat de gemeente uiterlijk op 1 januari 2016 voldoet aan alle kritieke massa criteria

Neem in de eerste helft van 2015 voor de taken toezicht en handhaving groene wetten, BOA domein II en ketentoezicht een besluit of deze taken in eigen beheer worden uitgevoerd of bij de RUD of bij een andere regiogemeente worden ondergebracht en borg de kosten hiervan in de begroting.

Breng in de loop van 2015 de deskundigheden waarvoor de gemeente niet voldoet aan de kritieke massa criteria onder bij de RUD Limburg Noord en neem deze op in het RUD-uitvoeringsprogramma voor de gemeente Weert en/of zoek voor bepaalde deskundigheden de samenwerking op met één of meerdere regiogemeenten. Werk in 2015 en verder actiever samen met de buurgemeenten.

Aanbeveling 4: Stel voor 1 februari 2015 een verbeterplan op waarin de hierboven genoemde aandachtspunten nader zijn uitgewerkt in acties met een tijdsplanning en wie binnen de organisatie voor welke actie verantwoordelijk is.

Bestuurlijke reactie van het College

In 2011 is de eerste aanzet gegeven voor de vorming van een Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) in Limburg Noord. De gemeente Weert heeft samen met de overige 14 gemeenten in Limburg Noord en de provincie, gekozen voor een netwerk samenwerking, vanuit de overtuiging dat via deze constructie het best zou kunnen worden voldaan aan de eis van het Rijk om de gemeentelijke VTH taken met de nodige robuustheid en continuïteit te kunnen blijven uitvoeren.

De vorming van een RUD komt voort uit de constatering dat een individuele gemeente (en dus ook de gemeente Weert) steeds moeilijker in staat is om te voldoen aan landelijke kwaliteitseisen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dit geldt zowel voor de taakuitvoering (kritieke massa) als voor de taakverantwoording (procescriteria).

Het Rijk heeft de kwaliteitseisen wettelijk verankerd in het wetsvoorstel "Verbetering Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving". Dit inmiddels achterhaalde wetsvoorstel vormde het referentiekader voor het Rekenkameronderzoek.

De in het wetsvoorstel opgenomen kwaliteitseisen zijn onderhevig geweest aan de nodige kritiek van o.a. de VNG en de commissie Wolfsen. Recentelijk (18 december 2014) is het wetsvoorstel 'Verbetering VTH' dan ook ingrijpend gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Kwaliteitscriteria worden niet landelijk via een AMvB vastgesteld doch de bestuursorganen gaan dit zelf doen middels een op te stellen verordening (beoogde datum gereed: 1 juli 2015).
- De verplichting tot een WGR-constructie voor de omgevingsdienst (RUD) als de Omgevingswet in werking treedt (wellicht per 1 januari 2018).

Naar verwachting zal dit gewijzigde wetsvoorstel wel aangenomen worden, alhoewel hierover op dit moment nog geen zekerheid bestaat.

De gemeente Weert blijft niettemin op de ingeslagen weg doorgaan met de samenwerking binnen de netwerk RUD Limburg Noord om, samen met de andere 14 gemeenten en de provincie, te werken aan de noodzakelijke verbetering van de VTH taakuitvoering en taakverantwoording bij de individuele partners van het netwerk.

Onlangs heeft de universiteit van Twente onderzoek gedaan naar de inrichting en het functioneren van de netwerk RUD Limburg Noord (rapport van 27 augustus 2014). Op alle onderzoek punten scoorde het netwerk een 'voldoende' of 'goed'. Daar waar een 'voldoende' wordt gescoord is tevens een positieve ontwikkeling te zien, zo wordt geconcludeerd. De onderzoekers geven aan dat gezien de dynamische beleidscontext waarbinnen de RUD vorming in Limburg Noord heeft plaatsgevonden, de behaalde resultaten als een goede prestatie kunnen worden gezien.

Dit rapport is op 8 september 2014 toegezonden aan de raadsleden van de gemeente Weert.

Eén van de activiteiten die binnen het netwerk RUD Limburg Noord is opgestart (medio 2014, dus ruim voor het aanbieden van het concept Rekenkamerrapport) is het gezamenlijk opstellen van een Verbeterplan voor de beleidscyclus (Big 8). Dat wil zeggen: een Verbeterplan voor het formuleren van beleidskaders, het monitoren van doelstellingen en het rapporteren / verantwoorden van de behaalde resultaten. Dit Verbeterplan is er op gericht om de beleidscyclus voor de vergunningverlening, toezicht en handhaving bij de individuele gemeenten en de RUD, in lijn te brengen met de landelijke kwaliteitseisen.

Op het moment van “sluiten” van het Rekenkameronderzoek was de inhoud van het Verbeterplan nog niet bekend.

Het Verbeterplan is op 13 januari 2015 door het college van burgemeester en wethouders geaccordeerd.

In aanvulling op het bovenstaande zullen wij vervolgens ingaan op de conclusies en aanbevelingen zoals deze in hoofdstuk 4 van het concept Rekenkamer rapport zijn opgenomen. Vanwege de leesbaarheid zal eerst de letterlijke tekst worden weergegeven waarna de bestuurlijke reactie volgt.

Conclusie 1: De gemeente Weert werkt integraal bij de uitvoering van haar VTH-taken en stemt hierbij intern goed af.

Met deze conclusie kan uiteraard geheel worden ingestemd.

Conclusie 2: De gemeente Weert voldoet niet aan de verplichte kwaliteitseisen voor monitoring en verslaglegging van de gemeentelijke toezicht- en handhavingstaken. Daarmee voldoet de gemeente niet aan de wettelijke regels uit de Wabo en het Besluit omgevingsrecht.

Deze constatering is door de gemeente Weert al eerder gedaan. Met het opstellen van bovengenoemd Verbeterplan wordt, in samenwerking met de RUD partners, gewerkt aan de opzet en implementatie van een monitoringssystematiek. Binnen de huidige begroting kan voor de aanschaf van een monitoringstelsel de vervangingsinvestering VTH-applicatie SBA worden aangewend.

Voor onderhoud en beheer (1 fte) van het monitorings- en kwaliteitstelsel kan de integratie uitkering ‘overgang bevoegd gezag’ (post personeel RUD) worden aangewend.

Conclusie 3: De raad is de afgelopen twee jaren onvoldoende geïnformeerd over de kwaliteit en de uitvoering van de gemeentelijke VTH-taken en daarmee niet in staat gesteld haar controlefunctie te kunnen uitoefenen.

Zoals eerder aangegeven wordt vanaf 2011 samengewerkt met partners in RUD verband, als het gaat om de uitvoering van de VTH taken. Vanaf dat moment zijn er in dat kader circa 17 bestuurlijke besluiten door het college van B&W genomen over het ‘waarom’ en de ‘wijze van’ samenwerking in RUD verband. Deze besluiten zijn allen aan de raad kenbaar gemaakt, via de Tils-lijst.

Daarnaast zijn er binnen het VTH werkveld diverse terugkoppel momenten met de raad geweest over thema’s als: het Handhavingsuitvoeringsprogramma, het Bouwbeleidsplan en de kostendekkendheid van de bouwleges. In deze momenten is met de raad gecommuniceerd over de gemaakte beleidskeuzes, de gestelde prioriteiten en de behaalde resultaten.

Aanvullend wordt bij het opstellen van de rapportages in het kader van de planning & control cyclus aandacht besteed aan VTH ontwikkelingen die behoren te worden gerapporteerd aan de raad.

Uit het bovenstaande mag worden geconcludeerd dat informatieverstrekking aan de raad wel degelijk heeft plaatsgevonden, zij het niet in de vorm van een expliciet jaarverslag.

In het kader van het recent opgestelde Verbeterplan is het opstellen van een jaarverslag op basis van vastgelegde indicatoren en in combinatie met benchmarking en auditing, als verbeterpunt opgenomen.

Over het jaar 2014 zal een kort overzicht worden verstrekt van de geleverde prestaties op het gebied van VTH.

Het college van B&W is het dan niet eens met deze conclusie.

Conclusie 4: De gemeente Weert mag volgens de toekomstige kwaliteitscriteria voor de kritieke massa meer dan de helft van haar VTH-taken niet meer zelfstandig uitvoeren omdat de medewerkers van de gemeente hier te weinig uren mee bezig zijn. De kwaliteit van de uitvoering is hierdoor onvoldoende geborgd.

De oplossingsrichtingen, om te kunnen voldoen aan de criteria voor kritieke massa, liggen niet per definitie lokaal maar in de koppeling met de diverse lokale verbeterplannen en de mogelijke bundeling van capaciteit, specialismen en kennis/ervaring bij partners.

Dit wordt uitgewerkt via de bestuurlijk vastgestelde kaders van de netwerk-RUD Limburg-Noord. Ons college heeft al besloten deze kaders te onderschrijven waarbij in principe de wens bestaat om meer taken in te brengen in de RUD en dit in 2015 verder te concretiseren. De periode tot aan de alsdan noodzakelijke bijstelling van het Uitvoeringsprogramma RUD 2015 kan gebruikt worden om de nodige afwegingen te maken. De recente aanpassingen van het wetsvoorstel VTH zullen in deze afweging betrokken moeten gaan worden.

Conclusie 5 : Om te kunnen voldoen aan de toekomstige proceskwaliteitscriteria is er met name op het gebied van vergunningverlening nog werk aan de winkel.

Binnen het Verbeterplan is het opstellen van een integraal beleidskader met doelstellingen en prioriteiten zowel voor Vergunningverlening als Toezicht en Handhaving een verbeterpunt. Ook hieraan zal in RUD-verband worden samengewerkt.

Aanbeveling 1: Zorg dat de gemeente Weert zo snel mogelijk voldoet aan de verplichte kwaliteitseisen voor monitoring en verslaglegging en dat de raad zo snel mogelijk haar controlefunctie kan uitoefenen

In RUD-verband zal nauw worden samengewerkt aan de opzet en implementatie van een monitoringssystematiek. Binnen de huidige begroting kan voor de aanschaf van een monitoringstelsel de vervangingsinvestering VTH-applicatie SBA worden aangewend.

Voor onderhoud/beheer (1 fte) van het monitorings- en kwaliteitszorgstelsel kan de integratie uitkering overgang bevoegd gezag (post personeel RUD) worden aangewend.

Over het jaar 2014 zal een kort overzicht worden verstrekt van de geleverde prestaties op het gebied van VTH.

Aanbeveling 2: Zorg dat de gemeente Weert uiterlijk op 1 januari 2016 voldoet aan alle proceskwaliteitscriteria

Er is een Verbeterplan opgesteld. In dit Verbeterplan is opgenomen de afzonderlijke verbeteracties met een planning van de doorlooptijd en realisatiedatum. Dit alles met het doel om op 1 januari 2016 te voldoen aan de proceskwaliteitscriteria.

Het Verbeterplan is op 13 januari 2015 door het college van burgemeester en wethouders geaccordeerd.

Aanbeveling 3: Zorg dat de gemeente uiterlijk op 1 januari 2016 voldoet aan alle kritieke massa criteria

De oplossingsrichtingen om te kunnen voldoen aan de criteria voor kritieke massa liggen niet per definitie lokaal maar in de koppeling met de diverse lokale verbeterplannen en de mogelijke bundeling van capaciteit, specialismen en kennis/ervaring bij partners.

Dit wordt uitgewerkt via de bestuurlijk vastgestelde kaders van de netwerk RUD Limburg-Noord.

Ons college heeft al besloten deze kaders te onderschrijven waarbij in principe de wens bestaat om meer taken in te brengen in de RUD en dit in 2015 verder te concretiseren. De periode tot aan de noodzakelijke bijstelling van het Uitvoeringsplan RUD 2015 kan gebruikt worden om de nodige afwegingen te maken.

Aanbeveling 4: Stel voor 1 februari 2015 een verbeterplan op waarin de hierboven genoemde aandachtspunten nader zijn uitgewerkt in acties met een tijdsplanning en wie binnen de organisatie voor welke actie verantwoordelijk is.

Zoals genoemd onder "Aanbeveling 2" is er een Verbeterplan gereed.

Nawoord Rekenkamer (reactie op bestuurlijke reactie College)

Geacht College,

Dank voor de reactie op het rapport VTH. Het blijkt dat de Rekenkamer Weert een onderwerp heeft gekozen waarbij de ontwikkelingen niet stil staan. Het onderzoek is reeds in april 2014 bekend gemaakt en u rapporteert terecht dat er diverse ontwikkelingen hebben gespeeld die van invloed zijn op de conclusies en aanbevelingen die in onderhavig rapport staan. De Rekenkamer is verheugd dat de gemeente Weert misschien mede naar aanleiding van dit onderzoek voortvarend te werk is gegaan.

De doorlooptijd van het onderzoek is helaas vertraagd:

1. De definitieve keuze voor het onderzoeksbureau heeft eind juni 2014 plaatsgevonden, omdat er intensief overleg is gepleegd met de organisatie over de keuze van de onderzoeker. De dataverzameling en het opstellen van het concept-feitenrapport heeft in juli en augustus 2014 plaatsgevonden. De gemeente is vervolgens op 3 september 2014 in de gelegenheid gesteld om een technische reactie te geven op het conceptfeitenrapport. De technische reactie is op 25 september 2014 ontvangen. Door het niet zorgvuldig rapporteren van de organisatie aan de onderzoeker moest na de technische reactie in oktober 2014 nog een aanvullend onderzoek worden gedaan (het bleek dat in eerste instantie de onderzoeker de verkeerde antwoorden kreeg van de organisatie en er moesten nieuwe interviews worden afgenomen);
2. Door omstandigheden in de directe privésfeer van de onderzoeker waardoor zij vertraging heeft opgelopen in het afronden van het rapport.
3. Daarnaast heeft het College, nadat zij op 10 december 2014 het rapport had ontvangen, ook iets meer tijd genomen voor haar bestuurlijke reactie, mogelijk omdat er steeds nieuwe ontwikkelingen waren.

Tijdens het onderzoek hebben zich de volgende ontwikkelingen voor gedaan:

1. De commissie Wolfsen heeft in opdracht van de VNG het wetsvoorstel VTH onder de loep genomen. De VNG had onder andere kritiek op het wettelijk vastleggen van kwaliteitscriteria voor alle VTH taken. In afwachting van de uitkomst van het rapport van de commissie Wolfsen en de reactie van de staatssecretaris van I&M hierop is het wetsvoorstel VTH dat aanvankelijk per 1 januari 2015 van kracht moest gaan on hold gezet (natuurlijk heeft dit de urgentie van het onderzoek VTH en de urgentie van de maatregelen verminderd);
2. De evaluatie van de RUD en de aanzet tot een verbeterplan door de RUD;
3. De reactie van het Rijk op 18 december 2014 om het oorspronkelijke wetvoorstel rond kwaliteitscriteria aan te passen en dus ook later naar de Tweede Kamer en Eerste kamer te sturen.
4. Zeer recentelijk het verbeterplan van de RUD, d.d. 13 januari 2015 goedgekeurd door het College.

Gesteld kan worden dat door het gewijzigde wetsvoorstel VTH de gemeente Weert meer tijd heeft gekregen om zaken te ontwikkelen en gelukkig is de gemeente Weert ook echt aan de slag gegaan. De Rekenkamer is dan ook zeer tevreden met de reactie van het College van Burgemeester en Wethouders. Conclusies worden onderschreven en aanbevelingen zijn inmiddels opgepakt of worden opgepakt. Natuurlijk mede gezien de nieuwe ontwikkelingen.

Een conclusie wordt door de gemeente Weert niet onderschreven en dat is conclusie 3: **De raad is de afgelopen twee jaar onvoldoende geïnformeerd over de kwaliteit en uitvoering van de gemeentelijke VTH-taken en daarmee niet in staat gesteld haar controlefunctie te kunnen uitvoeren.**

De verklaring die het College geeft is interessant maar voor dit onderzoek van de Rekenkamer niet afdoende. In het kader van horizontaal toezicht staan verantwoording aan en controle door de gemeenteraad op de kwaliteit van de uitvoering centraal.

Sinds de inwerkingtreding van de Wabo op 1 oktober 2010 is de gemeente reeds verplicht om aan de raad te middels een verslag te rapporteren over de uitvoering van de en de resultaten daarvan (hoofdstuk 7 Besluit omgevingsrecht). Door het rapporteren krijgt de raad meer inzicht in de uitvoering en risico's rondom de Toezicht en Handhavingstaken. Daarmee kan worden afgewogen of er andere prioriteiten gesteld moeten worden met betrekking tot Toezicht en Handhaving³. Daarnaast beschikt de gemeente Weert niet over een goed werkend monitoringssysteem waarmee de doelen en activiteiten voor alle (V)TH taken gemonitord worden. Monitoring is van essentieel belang om de planning te kunnen bewaken, om te kunnen evalueren en te kunnen rapporteren en om doelen en prioriteiten te kunnen bijstellen teneinde een adequaat uitvoeringsprogramma te kunnen opstellen. Voor de helderheid van een ieder, het jaarlijks opstellen van een rapportage is voor toezicht en handhaving al sinds het in werking treden van de Wabo in 2010 wettelijk verplicht en dus voldoet de gemeente Weert niet aan haar wettelijke verplichting. Het is wel goed om te horen dat de gemeente Weert hier werk van maakt.

Wat betreft de informatie aan de raad over de kwaliteit van de uitvoering. De gemeente heeft voor haar organisatie al in 2013 een zelfevaluatie hiernaar uitgevoerd maar had, ten tijde van het onderzoek, nog geen verbeterplan hiervoor opgesteld. Het is goed om te horen dat er voor de proceskwaliteitscriteria recent op 13 januari 2015 in RUD verband een verbeterplan is opgesteld en we gaan er van uit dat de raad over de inhoud en de gevolgen van het verbeterplan voor de gemeente Weert goed geïnformeerd wordt.

Met vriendelijke groeten,

Nol van Drunen, Voorzitter Rekenkamer Weert
Ieke-Louise de Pooter, Lid Rekenkamer Weert

³ In het gewijzigde wetsvoorstel VTH van 18 december wordt de rapportage verplichting ook verbreed naar vergunningverlening.

Bijlage 1: Normenkader

Het normenkader is bijgevoegd als een apart document. Dit zijn de kwaliteitscriteria die voor VTH zouden gelden vanaf 1-1-2015.

Bijlage 2: Geraadpleegde documenten

1. Nota handhaven in Weert 201-2014
2. Overzicht meerjarenkwaliteitsverbeterprogramma 2014-2016 RUD Limburg Noord.
3. Rapport kwaliteit met perspectief van de RUD Limburg Noord van 3 oktober 2013.
4. Zelfevaluatie kwaliteitscriteria managementrapportage Weert van 27 mei 2013.
5. Overzicht stand van zaken EVP-trajecten Libereaux van 26 september 2013.
6. Dienstverleningsovereenkomst 2014 ter uitvoering van de basistaken en verzoektaken binnen de RUD Limburg Noord.
7. Overzicht opzet afdeling VTH per 19 mei 2014.
8. Bouwbeleid 2012 Sector Ruimte voor vergunningen, toezicht en handhaving.
9. Uitvoeringsprogramma 2014 toezicht en handhaving gemeente Weert.
10. Procesbeschrijvingen controle bouw en controle milieu.
11. Procesbeschrijving uitgebreide vergunningprocedure.
12. Procesbeschrijving klachtenafhandeling.
13. Protocollen voor toezicht en handhaving.
14. Nota zaakgericht werken binnen de gemeente Weert.
15. Afdelingsboom VTH.
16. Protocol communicatie en informatie-uitwisseling.
17. Protocol beheer van informatie.
18. RUD uitvoeringsprogramma 2014 gemeente Weert (basis- en verzoektaken).
19. Beleidsregels ten aanzien van de bevoegdheid tot het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in de gevallen als genoemd in artikel 4 van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht van april 2014.
20. Herziening beleidsregels voor afwijking van het bestemmingsplan van april 2014.
21. Memo afwijkingenoverleg van 24 februari 2014 afdelingen Vergunningen, toezicht en handhaving van de gemeente Weert en het schema initiatief/idee.
22. Exceloverzicht uitwisseling diensten binnen de RUD Limburg Noord voor 2014.
23. Schema d.d. 14 oktober 2014 over resultaat kritieke massa (2013) volgens de gemeente Weert.
24. Concept-verslag bestuurlijk overleg van 7 maart 2014 RUD Limburg Noord.
25. Aangepaste opzet afdeling VTH per 1 september 2014.
26. Memo stand van zaken kwaliteitsverbeterplan RUD Limburg Noord versie 1.0 d.d. 21 februari 2014 aan het Bestuurlijk Overleg RUD Limburg Noord.

Bijlage 3: Resultaat toets kritieke massa criteria voor gemeente Weert